

Problem spożywania alkoholu i zażywania nikotyny wśród studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Alcohol and nicotine problem among medical university students in Lublin

Daria Przybylska,
Andrzej Borzęcki,
Wojciech Szerba

Katedra i Zakład Higieny, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

STRESZCZENIE

Wstęp. Uzależnienie od nikotyny to zespół objawów dotyczących zachowania oraz zaburzenia w procesach poznawczych i fizjologicznych, które są wynikiem długotrwałego przyjmowania nikotyny. W zależności od przyjętej dawki alkoholu możemy zaobserwować różnice w działaniu na organizm człowieka.

Cel pracy. Zbadanie stopnia uzależnienia przez ocenę częstości spożywania alkoholu i nikotyny przez studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Materiał i metody. Badaniem objęto 540 studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Badani odpowiadali na 20 pytań zawartych w anonimowym kwestionariuszu.

Wyniki. Większość badanych stanowiły kobiety — 70%. Wśród ankietowanych studenci farmacji stanowili 55%, studenci kierunku lekarskiego 39%, innych kierunków 6%. Palenie papierosów deklaruje 30% respondentów. Większość, co stanowi 78% ankietowanych, nie uważa się za osobę uzależnioną. Wśród badanych 54% nigdy nie doświadczyła utraty świadomości.

Wnioski. Konieczne jest zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od alkoholu i nikotyny wśród młodych ludzi. Środki zapobiegawcze powinny być wdrożone jak najwcześniej.

Forum Medycyny Rodzinnej 2015, tom 9, nr 3, 203–205

Słowa kluczowe: alkohol, papierosy, uzależnienie, studenci

ABSTRACT

Introduction. Nicotine addiction is a behavioral syndrome, cognitive disorders and physiological processes which is the result of long-term use of nicotine. Depending on the dose of the alcohol, we can see the differences in the work of the human body.

Aim of the study. Investigate the dependence by evaluating the frequency of alcohol and nicotine use by students of the Medical University in Lublin.

Material and methods. The study included 540 students of the Medical University of Lublin. The respondents answered 20 questions in an anonymous questionnaire.

Results. Most of the respondents were women 70%. Pharmacy students surveyed were 55%, medical students was 39%, 6% other faculty. Cigarette smoking declares 30% of respondents. Most, representing 78% of the respondents are not considered as the addict. The majority (54%) have never experienced a loss of consciousness.

Conclusions. It is necessary to pay attention to the problem of addiction to alcohol and nicotine among young people. Preventive measures should be started as soon as possible.

Forum Medycyny Rodzinnej 2015, vol 9, no 3, 203–205

Key words: alcohol, nicotine, addiction, students

WSTĘP

Uzależnienie jest przewlekłą chorobą ośrodkowego układu nerwowego (OUN), w przebiegu której nawroty mogą wystąpić nawet po długoletnim okresie abstynencji [1]. Szkodliwe działanie papierosów między innymi polega na ryzyku choroby wieńcowej, niebezpieczeństwie zawału, zapaleniu tętnic i żył, uszkodzeniu zębów i dziąseł, wywoływaniu biegunek, rozedmy płuc [2, 3]. Alkohol, w zależności od spożytej dawki, wpływa na organizm człowieka. Działanie pobudzające receptory GABA zlokalizowane w mózgu oraz

hamujące na receptory NMDA rozpoczyna się już po kilku minutach od spożycia [2, 4].

CEL PRACY

Określenie częstości zażywania alkoholu i nikotyny wśród studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

MATERIAŁ I METODY

Badanie przeprowadzono wśród 540 studentów Wydziału Farmaceutycznego i Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Ankieta była anonimowa. Kwestionariusz

Adres do korespondencji:
dr n. med. Daria Przybylska
Katedra i Zakład Higieny,
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
ul. Radziwiłłowska 11, 20-080 Lublin
e-mail: dr.przybylska@gmail.com

zawierał 17 pytań dotyczących uzależnienia od alkoholu i papierosów oraz trzy pytania wstępne.

WYNIKI

Kobiety stanowiły 70% ankietowanych, a mężczyźni 30%. Większość osób biorących udział w ankiecie stanowili studenci farmacji 55%, studenci kierunku lekarskiego 39%, a studenci innych kierunków 6%. Największą liczbę respondentów stanowili studenci V roku — 32%, następnie IV roku — 20%, a 48% studenci III, II i I roku. Wśród studentów 30% pali papierosy; 16% pali tylko okazjonalnie. Osoby niepalące stanowiły 70%. Zdecydowana większość, bo aż 80% badanych, nie pali regularnie papierosów. Wśród ankietowanych 33% nigdy nie paliło, 27% pierwszego papierosa zapaliło między 16. a 18. rokiem życia, 21% między 19. a 25. rokiem życia, 19% przed 15. rokiem życia. Za osoby uzależnione uważa się 22% badanych. Tylko pięć osób nigdy nie spożywało alkoholu, pozostali badani przynajmniej raz spożywali alkohol. Wśród ankietowanych 10% pierwszy raz spróbowało alkoholu między 19. a 25. rokiem życia. Poniżej 19. roku życia pierwszy raz spróbowało alkoholu 89%, a 1% nigdy nie próbowało alkoholu. Po zdefiniowaniu ilości alkoholu jako: jedna porcja = 500 ml piwa (4,5%) = 175 ml (kieliszek) wina = 50 ml wódki (40%), respondenci w liczbie 48% spożywają 1–2 porcje, 38% trzy do pięciu porcji, kolejno sześć do ośmiu porcji spożywa 9%, dziewięć i więcej porcji spożywa 4%, a 2% nie spożywa alkoholu. Aż 36% ankietowanych po spożyciu alkoholu odczuwa poprawę humoru, 27% staje się bardziej śmiała, 25% jest bardziej odprężona, 5% odczuwa zawroty głowy, 3% nie odczuwa zmiany zachowania, 3% traci nad sobą kontrolę lub staje się agresywna. Ponad połowa, czyli 54%, nie doświadczyła utraty świadomości, 28% zdarzyło się to przynajmniej raz. Wielokrotnie utrata świadomości zdarzyła się 3%. Zdecydowana większość — 81% — jest w stanie odmówić dalszego spożywania alkoholu. Pozostali twierdzą, że nie zawsze są w stanie odmówić. Jedna trzecia, czyli 33% ankietowanych, wypija 2–3 duże piwa w ciągu miesiąca, 20% wypija od czterech do sześciu piw w ciągu miesiąca, 17% wypija jedno piwo w ciągu miesiąca, 10% wypija

od siedmiu do 10 piw, 9% nie spożywa piwa w ogóle. Grupa 6% wypija od 11 do 16 piw, 4% spożywa 17 do 25 piw, a tylko 1% wypija więcej niż 26 piw w ciągu miesiąca. W badanej grupie 33% wypija jeden kieliszek wina, 29% podało, że wypija od dwóch do trzech kieliszków wina, 15% wypija od czterech do sześciu kieliszków wina. W badanej grupie tylko 14% nie spożywa wina. Studenci w liczbie 6% wypijają od siedmiu do 10 kieliszków wina, 2% wypija od 11 do 16 kieliszków wina, tylko 1% spożywa od 17 do 25 kieliszków wina w ciągu miesiąca. W grupie studentów 22% spożywa dwa do trzech kieliszków wódki, 21% wypija cztery do sześciu kieliszków wódki w ciągu miesiąca. W grupie badanych 21% nie spożywa wódki w ogóle. Ponad 40% uważa alkohol za urozmaicenie imprez okolicznościowych, 33% jest zdania, że alkohol jest atrakcyjny, 13% w spożywaniu alkoholu nie widzi nic złego.

DYSKUSJA

Spożywanie alkoholu i palenie tytoniu w życiu codziennym studentów jest zjawiskiem powszechnym [5, 6]. Stwierdzono, że istnieje zależność związana z jednoczesnym spożywaniem alkoholu i paleniem papierosów [5, 7, 8]. Pierwszy kontakt z alkoholem i papierosami ludzie młodzi mają zwykle w wieku 16–18 lat [9]. Liczba wypalanych papierosów zarówno w badaniach własnych, jak i innych autorów jest porównywalna. Wśród studentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu największe grono palących (52%) wypala do pięciu papierosów w ciągu dnia [6, 10]. Zazwyczaj młodzi palacze papierosów uznają swoje uzależnienia od papierosów w większości za bardzo małe [10]. Stosunek do konsumpcji alkoholu studentów w badaniach przeprowadzonych na uczelniach w Suwałkach, Grodnie i Białymstoku jest różny. Studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach oraz Politechniki Białostockiej nie widzą niczego złego w spożywaniu napojów alkoholowych. W przypadku studentów z Grodna większość uważa, że alkohol można spożywać, ale tylko w niektórych przypadkach i małych ilościach [11].

WNIOSKI

1. Profilaktyka pierwotna uzależnień od alkoholu i papierosów powinna być pro-

wadzona w okresie licealnym oraz na początku studiów.

2. Poznanie zjawiska skali palenia papierosów i spożywania alkoholu wymaga zwiększenia liczności grupy badanej.
3. Zjawisko spożywania alkoholu i palenia papierosów wśród studentów Uniwersytetu Medycznego w Lublinie jest zjawiskiem powszechnym, zalecane byłoby więc wprowadzenie programów edukacyjnych ukazujących negatywny wpływ wyżej wymienionych substancji na organizm młodego człowieka.

PIŚMIENNICTWO

1. Szukalski B. Narkotyki, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2005.
2. Zajączkowski K. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych, WSiP, Warszawa 2003.
3. Teesson M., Degenhardt L., Hall W., Uzależnienia, GWP, Gdańsk 2005.
4. Kostowski W. Farmakologia podstawy farmakologii, PZWL, Warszawa 2004.
5. Chodorowski Z., Sein Anand J., Sein Anand I. i wsp. Ocena używania środków uzależniających przez młodzież wybranych szkół średnich i studentów Akademii Medycznej w Gdańsku. *Przegląd Lekarski* 2000; 57: 549–552.
6. Kurpas D., Mroczek B., Bielska D. i wsp. Poziom spożycia alkoholu i palenia tytoniu wśród studentów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. *Probl. Hig. Epidemiol.* 2013; 94: 757–761.
7. Kalupa W., Marcinkowski J., Kara I. i wsp. Palenie tytoniu i zażywanie środków narkotycznych wśród studentów poznańskich uczelni — analiza porównawcza. *Probl. Hig. Epidemiol.* 2013; 94: 883–888.
8. Łaszek M., Nowacka E., Szatko F. Negatywne wzorce zachowań studentów. Część I. Konsumpcja alkoholu stosowanie substancji psychoaktywnych. *Probl. Hig. Epidemiol.* 2011; 92: 114–119.
9. Pach J., Tobiasz-Adamczyk B., Chodorowski Z. i wsp. Używanie substancji psychoaktywnych przez studentów w Nowym Sączu. *Przegląd Lekarski* 2006; 63: 385–392.
10. Skop-Lewandowska A., Jaworska J. Poziom uzależnienia od nikotyny oraz motywacja do zaprzestania palenia wśród studentek UJCM w Krakowie. *Probl. Hig. Epidemiol.* 2011; 92: 766–769.
11. Kuczyński J., Kleszczewska E., Popławski T. i wsp. Badanie używania substancji psychoaktywnych oraz postaw prozdrowotnych wśród studentów uczelni z Suwałk, Białegostoku i Grodna. *Przegląd Lekarski* 2012; 69: 924–928.